

CIJENE

Izvori i metodi prikupljanja podataka

Potrošačke cijene proizvoda i usluga snimaju statističari u izabranim gradovima (Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje, Budva, Bar), koji predstavljaju veće tržišne centre.

Cijene roba i usluga snimaju se jednom mjesečno na određenom broju izabranih tržišnih mjesta, po pravilu, sa najvećim prometom u gradu.

Prosječne cijene za grad izračunavaju se za svaki artikal posebno, prostom aritmetičkom sredinom iz više snimljenih cijena izabranih tržišnih mjesta u gradu.

Prosječne mjesečne cijene za Crnu Goru izračunate su od prosječnih cijena gradova, koje su ponderisane godišnjom strukturom potrošnje domaćinstava.

Opšti i grupni indeksi cijena izračunavaju se ponderisanjem individualnih indeksa sa strukturom potrošnje domaćinstava dobijenom na osnovu podataka iz Ankete o potrošnji domaćinstava.

Obuhvat

Lista proizvoda obuhvata oko 520 najznačajnijih proizvoda i usluga lične potrošnje. Osnovni kriterijum izbora je učešće grupe proizvoda u ličnoj potrošnji, tako da su izabrani reprezentni proizvodi za sve klase COICOP klasifikacije čije učešće u potrošnji prelazi 0.1%. Ponderacioni sistem indeksa potrošačkih cijena povremeno se mijenja, a između promjena vrši se djelimična korekcija kao rezultat nastalih promjena u kretanju cijena. Indeksne serije svake godine preračunavaju se na novu bazu.

Definicije

Potrošačke cijene predstavljaju cijene po kojima trgovina na malo, individualni proizvođači i vršioци usluga prodaju proizvode i usluge krajnjim potrošačima, odnosno cijene po kojima krajnji potrošači plaćaju proizvode široke potrošnje i usluge. Prate se cijene po kojima se prodaju najveće količine izabranih proizvoda tzv. „najčešće“ cijene. Indeksi potrošačkih cijena računaju se na osnovu indeksnih (reprezentativnih) lista artikala i usluga i odgovarajućih ponderacija, za cijene uporedive sa baznim cijenama po formuli:

$$I = \frac{\sum \frac{P_n}{P_o} \cdot W_o}{\sum W_o}$$

i za cijene koje nijesu direktno uporedive s baznim cijenama po formuli:

$$I = \frac{\sum i_{n-1} \cdot \frac{P_n}{P_{n-1}} \cdot W_o}{\sum W_o}$$

gdje je:

In - 1 = bazni indeks (za svaki pojedini artikal) u prethodnom mjesecu,

Pn = prosječna cijena u tekućem mjesecu,

Pn-1 = prosječna cijena u prethodnom mjesecu.

Po = prosječna cijena u baznom periodu,

Wo = struktura potrošnje domaćinstva.

PRICES

Sources and methods of data collection

Consumer prices of products and services are observed and recorded by statisticians in the towns representing bigger market centres (Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje, Budva, Bar).

Prices of goods and services are collected monthly from selected outlets that have the highest turnover in the municipality.

The *average price at municipal level* is calculated for each product, as a simple arithmetic mean of several prices recorded at different (selected) places within municipality.

The *average monthly prices for Montenegro* are calculated from average prices in municipalities, weighted by the annual structure of household expenditure.

General and group price indices are calculated by weighting individual indices with household expenditure structure based on Household budget survey data.

Coverage

The list of products contains about 520 representative products and services of individual consumption. The main criterion of choice is share of group's products in personal consumption, so that the selected represented products for all classes of COICOP classification whose participation in the consumption exceeds 0.1%. Weighting system of Consumer price index is periodically changed and partial correction is done between changes as the result of price changes. The base of index series is recalculated every year.

Definitions

Consumer prices refer to prices at which retail trade, private agricultural producers and service suppliers sell their own products and services to final consumers. Those are, in other words, goods and services prices paid by final consumers. Observed are the prices at which the highest quantities of chosen products are sold, i.e., the "most common" prices. Consumer Price indices are calculated on the basis of index (representative) lists of products and services and corresponding weights, for the prices comparable to the base prices, using the following formula:

$$I = \frac{\sum \frac{P_n}{P_o} \cdot W_o}{\sum W_o}$$

and for prices not directly comparable with the base prices, by the following formula:

$$I = \frac{\sum i_{n-1} \cdot \frac{P_n}{P_{n-1}} \cdot W_o}{\sum W_o}$$

where:

In - 1 = basic index (for each, particular article) in the preceding month,

Pn = average price in the current month,

Pn-1 = average price in the preceding month,

P0 = average price in the basic period,

W0 = household expenditure structure

9 – 1. INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA

CONSUMER PRICE INDEX

2010 = 100

	2008	2009	2010	2011	
UKUPAN INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA	96,2	99,5	100,0	103,1	TOTAL CONSUMER PRICE INDEX
Hrana i bezalkoholna pića	96,5	99,7	100,0	102,8	<i>Food and beverages</i>
Alkoholna pića i duvan	92,5	99,3	100,0	119,0	<i>Spirits and tobacco</i>
Odjeća i obuća	99,0	99,8	100,0	98,3	<i>Clothing and footwear</i>
Stanovanje	94,3	107,5	100,0	99,5	<i>Housing</i>
Pokućstvo i oprema za kuću	106,1	103,2	100,0	99,1	<i>Household furnishings and equipment</i>
Zdravstvo	95,4	97,9	100,0	113,7	<i>Health care</i>
Prevoz	94,4	90,4	100,0	109,0	<i>Transport</i>
Komunikacije	96,4	100,0	100,0	100,6	<i>Telecommunications</i>
Kultura i rekreacija	101,2	101,7	100,0	95,7	<i>Culture and recreation</i>
Obrazovanje	100,0	100,0	100,0	99,6	<i>Education</i>
Restorani i hoteli	89,5	97,7	100,0	103,6	<i>Restaurants and Hotels</i>
Ostala dobra i usluge	98,0	99,3	100,0	101,3	<i>Other goods and services</i>

9 – 2. INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA
PO GRUPAMA PROIZVODACONSUMER PRICE INDEX
BY GROUP OF PRODUCTS

2010 = 100

	2008	2009	2010	2011	
Hrana i žitarice	97,4	100,1	100,0	109,8	Food and cereals
Meso	93,3	99,5	100,0	98,7	Meat
Riba	88,2	92,3	100,0	92,3	Fish
Mlijeko, jaja i sir	92,0	100,0	100,0	99,1	Milk, eggs and cheese
Ulje i masti	129,0	107,9	100,0	118,8	Oil and fats
Voće	105,2	100,7	100,0	104,1	Fruit
Povrće	99,7	99,5	100,0	103,9	Vegetable
Šećer, med, pekmez i ost. slat.	91,4	94,3	100,0	108,6	Sugar, honey, jam and other sweets
Ostali prehrambeni proizvodi	102,0	101,7	100,0	103,2	Other food products
Bezalkoholna pića	101,7	100,2	100,0	106,2	Non-alcoholic beverages
Alkoholna pića	95,9	100,8	100,0	104,6	Alcoholic beverages
Duvan	90,7	98,3	100,0	129,2	Tobacco
Materijal za odjeću	99,6	99,8	100,0	100,1	Clothing materials
Odjeća	99,3	100,2	100,0	98,0	Clothing
Ostalo za odjeću	101,6	102,5	100,0	102,1	Other articles of clothing
Čišćenje i iznajmljivanje odjeće	86,5	100,2	100,0	101,6	Cleaning and hire of clothing
Obuća	99,0	99,3	100,0	98,6	Footwear
Popravka i iznajmljivanje obuće	96,3	98,9	100,0	100,0	Repair and hire of footwear
Održavanje i popravke stana	94,0	99,5	100,0	100,9	Maintenance and repair of the dwelling
Snadbijevanje vodom	88,3	99,1	100,0	118,1	Water supply
Elektr. energija, plin i ost. goriva	95,9	110,1	100,0	97,6	Electricity, gas and other fuels
Namještaj i pokućstvo	113,0	104,0	100,0	96,1	Furniture and furnishings
Tekstilni proizvodi za kuću	94,8	96,0	100,0	101,6	Household textiles
Kućni aparati	105,9	104,7	100,0	100,6	Household appliances
Stakleno i stono posuđe	107,3	106,4	100,0	98,2	Glassware and tableware
Alat i oprema za kuću	105,0	104,2	100,0	93,7	Tools and equipment for house Goods and services for household maintenance
Dobra i usluge za potrošnju	105,3	103,1	100,0	99,8	
Zdravstvo	95,4	97,9	100,0	113,7	Health
Kupovina vozila	94,9	100,2	100,0	100,0	Purchase of vehicles
Oprema za održavanje vozila	95,7	85,9	100,0	108,9	Personal transport equipment
Prevozne usluge	83,6	95,7	100,0	112,3	Transport services
Komunikacije	96,4	100,0	100,0	100,6	Communications
Kultura i rekreacija	101,2	101,7	100,0	95,7	Culture and recreation
Obrazovanje	100,0	100,0	100,0	99,6	Education
Restorani i hoteli	89,5	97,7	100,0	103,6	Restaurants and hotels
Ostala dobra i usluge	98,0	99,3	100,0	101,3	Miscellaneous goods and services

9 – 3. INDEKSI CIJENA PROIZVOĐAČA
INDUSTRIJSKIH PROIZVODAPRODUCERS PRICE INDICES
FOR INDUSTRIAL PRODUCTS

2010=100

	2007	2008	2009	2010	2011	
UKUPNO	92,1	105,0	100,9	100,0	103,2	TOTAL
Vađenje ruda i kamena	96,2	109,7	112,6	100,0	95,7	<i>Mining and quarrying</i>
Prerađivačka industrija	94,8	105,5	95,9	100,0	105,8	<i>Manufacturing</i>
Proizvodnja el. enrgije, gasa i vode	86,5	105,0	113,9	100,0	98,1	<i>Electricity, gas and water production</i>
Vađenje ruda i kamena	96,2	109,7	112,6	100,0	95,7	<i>Mining and quarrying</i>
Vađenje energetskih sirovina	85,8	101,1	102,1	100,0	99,6	<i>Mining and quarrying of energy-producing materials</i>
Vađenje kamenog uglja, lignita i treseta	85,8	101,1	102,1	100,0	99,6	<i>Mining of coal and lignite and peat extraction</i>
Vađenje ostalih sirovina i materijala	106,0	117,5	122,2	100,0	92,8	<i>Mining and quarrying except energy producing materials</i>
Vađenje ruda metala	108,1	120,2	126,6	100,0	89,6	<i>Mining of metal ores</i>
Vađenje ostalih ruda i kamena	98,9	108,7	106,6	100,0	106,1	<i>Other mining and quarrying</i>
Prerađivačka industrija	94,8	105,5	95,9	100,0	105,8	<i>Manufacturing</i>
Prehrambeni proizvodi, pića i duvan	86,1	97,3	100,6	100,0	106,7	<i>Food products, beverages and tobacco</i>
Proizvodnja prehrambenih proizvoda i pića	85,8	98,8	100,7	100,0	110,7	<i>Manufacture of food products and beverages</i>
Proizvodnja duvanskih proizvoda	87,6	87,6	100,0	100,0	76,6	<i>Manufacture of tobacco products</i>
Proizvodnja tekstila i tekstilnih proizvoda	88,8	92,9	91,2	100,0	109,5	<i>Manufacture of textile and textile products</i>
Proizvodnja tekstilnih tkanina	105,1	106,4	106,3	100,0	-	<i>Manufacture of textile fabrics</i>
Proizvodnja odjevnih predmeta i krzn	84,6	94,0	89,3	100,0	109,5	<i>Manufacture of wearing apparel and fur</i>
Proizvodnja kože i predmeta od kože	94,2	95,5	100,0	100,0	100,0	<i>Manufacture of leather and leather products</i>
Proizvodnja predmeta od kože i obuće	94,2	95,5	100,0	100,0	100,0	<i>Manufacture of leather products and footwear</i>
Prerada drveta i proizvoda od drveta	99,3	108,8	113,3	100,0	94,7	<i>Manufacture of wood and wood products</i>
Proizvodi od drveta, plute i slično	99,3	108,8	113,3	100,0	94,7	<i>Manufacture of wood and cork products, and similar</i>
Prizvodnja papira izdavanje i štampanje	85,5	101,5	101,2	100,0	100,4	<i>Manufacture of paper; printing and publishing</i>
Proizv. celuloze, papira i proizvoda od papira	99,0	99,7	100,8	100,0	102,9	<i>Manufacture of pulp, paper and paper products</i>
Izdavanje, štampanje i reprodukcija	80,2	102,1	101,3	100,0	99,6	<i>Issuing, printing and reproduction</i>
Proizvodnja hemijskih proizvoda i vlakana	83,5	90,9	102,7	100,0	103,2	<i>Manufacture of chemical products and fibres</i>
Proizvodnja hemikalija i hemijskih proizvoda	83,5	90,9	102,7	100,0	103,2	<i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>
Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	91,5	94,7	99,3	100,0	100,0	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Proizvodnja proizvoda od gume i plastike	91,5	94,7	99,3	100,0	100,0	<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>
Proizv. proizvoda od ostalih nemetalnih minerala	99,1	104,9	103,8	100,0	92,0	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Proizv. proizvoda od ostalih nemetalnih minerala	99,1	104,9	103,8	100,0	92,0	<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>
Proizv. osn. metala i standard. metalnih proizvoda	104,1	116,0	88,4	100,0	109,9	<i>Manufacture of basic metals and standard metal products</i>
Proizvodnja osnovnih metala	105,2	117,9	87,1	100,0	110,9	<i>Manufacture of basic metals</i>
Proizvodnja metalnih proizvoda, osim mašina	99,7	101,0	111,2	100,0	95,1	<i>Manuf. of metal products, except machinery</i>
Proizvodnja mašina i uređaja, ostala	122,7	121,3	120,5	100,0	97,8	<i>Manufacture of other machinery and equipment</i>
Proizvodnja mašina i uređaja, ostala	122,7	121,3	120,5	100,0	97,8	<i>Manufacture of other machinery and equipment</i>
Prerađivačka industrija ostala	85,2	96,9	108,8	100,0	97,3	<i>Manufacturing, other</i>
Proizvodnja namještaja i raznovrs. proiz.	85,2	96,9	108,8	100,0	97,3	<i>Manufacture of furniture and miscellaneous products</i>
Proizvodnja električne energije, gasa i vode	86,5	105,0	113,9	100,0	98,1	<i>Electricity, gas and water supply</i>
Proizv. električne energije, gasa i tople vode	86,5	105,0	113,9	100,0	98,1	<i>Electricity, gas and hot water supply</i>